Ч. 209 (11.462). Львів, вівторок 18. вересня 1928. Oplata pocztowa opłacona ryczałtem. Рік LXVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: М. сячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Сумерк ферій.

(Від власного кореспондента.)

Варшава, 14. вересня 1928.

І в Бельведері і на Замку ще пустка. На вулиці Вейській таке румовище, що перебування там фізично неможливе, а знову ціла закордонна політика перенеслася до Женеви. Отсі причини й склалися на продовження політичних ферій у Польщі аж під самісіньку осінь та обезцінили факт повороту з відпустки більшости міністрів із п. Бартелем на чолі. Маршалок Пілсудський вертає щойно 18-го ц. м. і щойно тоді почнеться сякий-такий „рух". Вправді він формально тепер лише одним із ресортових міністрів, але відомо, що не в титулі діло. Править Польщею Бельведер і коли в Бельведері пусто — і гамір у кол. намісниківській палаті (нинішня президія ради міністрів) її не заповнить.

Нема, здається, кращого доказу на постійне істнування ферій у Польщі, як столична преса. Господи, яка Сагара, — Сагара, або бездонний збірник водниці. Із 27 варшавських щоденників годі скласти одного огляду преси, таке там усе пусте, безбарвне й безвартісне. Або все ще лають мегальоманським тоном Вальдемараса, не заікнувши ні словом, що той Вальдемарас у Женеві фактично побідив, бо з усіх надій польських політиків на повновласти „приборкати" Литву і т. п. вийшов один пшик. Або знову радісно захлистуються „сильними" словами Бріяна про німецькі зброєння, забуваючи, що найважливішого, чого Польща бажала би собі, Бріян всетаки у найбільшому навіть красномовчому запалі не сказав: не сказав про право східного сусіда Німеччини забирати голос у справі Надренії. Навіть дискусія про масонів уже видно самим редакторам надоїла, а мірником їх судьби і повного спантеличення є радісне використовування юдиних телеграм про „сепаратистичне кнованя" українців для накликування до нових доказів „сильної руки".

Всеж таки вакаційне благоденствіє кінчається і цього теж є уже деякі признаки. Хоча про вислід засідань Економічного Комітету Ради міністрів ширше публиці невідомо, а проте відомо, що стояли вони під знаком небезпеки нової великої господарської кризи. Останній внесок на підвишку цін нафти, хоча покищо відкинений урядом, знову наблизив хвилю дорожні, яка щораз сміливіше шкірить зуби. Академічне до недавна питання пасивного торговельного біляису стає поволі предметом зацікавлення маси, з хвилиною, коли цей біляис грозить катастрофою рядовому обивателеві. Нема сумніву, що польсько-німецькі торговельні переговори, які ось позавчора четвертий уже раз, цим разом у Варшаві, розпочалися, ітимуть у цілком іншому настрою з польського боку, ніж ішли всі дотеперішні рази. І в звязку із зростом актуальности господарських справ, вириває питання: під яким прапором радитиме осіння соймова сесія?

Про термін скликання сойму нічого ще не чути. Покищо, як згадано, не має де сойм радити, бо у соймовому будинку йде такий основний ремонт, що годі й коридором пройти. Але колиб навіть мерщій покінчили роботи (дивне диво: соймовий будинок рік-річно коміть головою перекинений та ніколи краю тим ремонтам і реконструкціям нема!), майже виключено, щоби скликано сойм перед конституційним речинцем (себ-то 31. жовтня), а перше засідання відбудеться певне ще трохи пізніше. До того часу уряд приготовить бюджет на 1929-30 рік і міністерство фінансів — напевне! — знову внесе відкинені у мин. сесії проекти нових податків, тепер лише може трошки змодифіковані (мабуть у ґрунтовому податку буде зазначений принціп прогресії). Ці два законопроекти (бюджетовий і податковий) можуть дати притоку до широкої господарської дискусії у бюджетовій комісії, зате конституційна ждатиме заповідженого проекту зміни конституції. Покищо ця апокаліптична зміна все ще є для смертників питайником. Та може до листопада місяця Клюб ББ вирішить вкупі з міністрами, котрий із істнуючих 11-ти проектів найкращий, чи може прийняти 12-ий проект півурядової „Епоки" (зовсім не зміновати конституцію), чи ждати 13-го проекту — маршалка Пілсудського („13" — як відомо — є щасливим числом маршалка!). Мабуть скінчиться на цьому останньому. Одно лише певне: якщо взагалі конституційні проекти затяжать на цілій соймовій атмосфері, яка перенесеться тоді силою факту й поза сойм, то хіба на те, аби відвернути увагу людей від далеко поважнішої, але й далеко прикрішої справи, якою є господарська кріза. Сяк чи так, нема виглядів, щоби найближча сесія була пройнята духом „миролюбивої праці", бо йтиме в атмосфері сильно наелектризованій. Чимало причиняються до цього вже нинішні цькування польської преси проти українців і законопроекти Українського Клюбу, які найдуться на черзі дня, напевне будуть використані декотрими польськими суверенами до ультрадемагоґічних виступів. Таким робом поруч із господарською та конституційною справою станулаб у весь зріст і справа національна.

Все це є міркування серед сумерку ферій, міркування, які покищо обертаються у сфері здогадів, але здогадів найбільш імовірних.

І. К-н.

25-та конференція міжпарляментарної унії.

(Звідомлення учасника.)

1. Учасники і програма конференції.

Від 23—28. серпня ц. р. відбувалися, — цим разом в Берліні, — наради міжпарляментарної Унії, при співучасти 11 українських послів з Польщі, членів УНДО. Посли українських партій і решти парляментів, в яких є українські посли, не прибули. Наші часописи подавали деякі інформації з цих нарад. Все-ж таки напевно не завадить ще раз глянути на цілість конференції і зібрати хід її нарад в короткім загальнім огляді. Кожна конференція міжпарляментарної Унії — це, так сказати — сесія парляменту світа і саме на цій 25-ій конференції вперше забрали слово і українські парляментаристи.

Наради конференції відбувалися в гарно прибранім німецькім парляменті при співучасти 555 послів із 35 парляментів Европи, Азії, Африки, Америки й Австралії та представників Ліґи Націй. Проводив нарадам голова німецької групи, відомий професор міжнародного права д-р Шікінґ.

Повагу конференції означують найкраще референти й реферати, взяті цим разом у програму нарад. Ось вони: 1) звідомлення ґенерального секретаря Унії **(Д-р Лянґе)**; 2) реферат б. німецького канцлера **д-ра Вірта** про „сучасний стан парляментаризму"; 3) реферат посла скупштини **д-ра Славко-Сецерова** про еміґрацію і 4) реферат віцепред. бельгійського сенату **Анрі Ля Фонтена** про права й обовязки держав.

2. Світова політика і справа нац. меншостей у звіті генер. секретаря Унії та дискусія над звітом.

Звідомлення ґенерального секретаря Унії (66 сторінок друку) — це незвичайно цінний огляд світової політики в останньому році з особливо точним висуванням таких питань, як воєнне заложення держав, обмеження армій, організація міжнародного мира, економічна ситуація світу, політичні відносини, Ліґа Націй, міжнародне забезпечення праці й суспільної опіки, панамериканська унія і т. п. Друга частина цего звідомлення торкається праці самої міжпарляментарної Унії, її комісії і центр. бюра, фінансів Унії, її організації в поодиноких державах. Є в цім звідомленні окремий уступ, присвячений справі національних меншин, в якому зазначено, що в деяких державах ця важна справа наладжується. Всеж таки **„dans d' autres Etats malheureusement, il reste encore beaucoup à faire dans ce domaine"**. Звідомлення згадує резолюції, принятї в цій справі Унією 16. серпня 1923 р.*) і підкреслює відповідні обовязки міжнародньої юстіції на Ліґи Націй. Очевидячки, вже і при цій точці денного порядку могло прозвучати українське слово. Технічні і принціпіяльні моменти (ми є розчетвертована нац. держава, не звичайна національна меншина!) — казали відсунути цей виступ до іншої, відповіднішої нагоди. Дискусія над звідомленням секретаря Унії визначалася всіми прикметами поваги „парляменту парляментів". Особливо підкреслити годиться знаменне започаткування цеї дискусії б. голяндським міністром фінансів Трайбом (який головно звернув увагу на небезпечні моменти в господарській політиці поодиноких держав) і б. данським військовим міністром Мунхом (про пакт Келльоґа, обмеження армій, доконечність морального розоруження народів і грозу прийдешньої війни). Зпоміж виступів дальших промовців політично найцікавішою була промова відомого соціялістичного лідера Німеччини д-ра Давіда, овіяна духом палкого німецького державного націоналізму.

3. Еміґраційна справа.

Другим з черги був **реферат д-ра Сецерова про еміґрацію.** Кожна держава сама нормує іміґрацію (в свої межі) правом власної суверенности. Це відбивається однак дуже болючо на інших заінтересованих в еміґрації державах. Референт надав тому і цій справі значіння світової проблеми і подав проект міждержавної умови, яка лагодила би ці противенства. З цілоденної дискусії на цю тему на особливу увагу заслугують промови: болгарина Ніціфорова (еміґрація македонців), япожця Іґоро Кано (ціла земля не є власністю одного народу), француза Ноґаро, жидівського посла з Латвії Майзля, німця Шміда, данця — Франкля (европейська кольонізація **конечна,** бо тут на 1 клм. — без СССР — 70 душ, в Азії тільки 36, в СССР — 6.2, в Америці 5.2 — і **можлива,** бо половина світа що незалюднена) — негра Кандаса і представника Зєдинених Держав Монтаґі, який не зовсім годився на полагоджування цеї справи в міжнароднім дусі.

4. Сучасний парляментаризм.

Незвичайно цінним і цікавим був третій реферат: д-ра Вірта про **сучасний парляментаризм**. З огляду на свою злободневну тему, цей реферат виготовлено на підставі докладних студій окремої комісії, яку вибрано на 23. конференції Унії і по зібранні „опінії" від найповажніших правників і політиків. Референт заявляється за тим, що крізу парляментаризму викликали: 1) трудноші у внутрішній структурі парляментів, через що важко проявляється воля (Wille) парляменту і 2) технічні недомагання. Передумовами доброї внутрішньої структури парляменту є: 1) постійна більшість; 2) незалежність парляменту від господарських та інших чинників; 3) політичний характер парляменту і 4) виховання публичної опінії до співпраці з парляментом. Раціоналізація парляментарного діловодства вимагає децентралізації парляментарної праці та поліпшеної техніки.

Референт докладно розглянув всі методи, забезпечуючі парляментам парляментарне правління, побудоване на одноагідній тривкій більшости. Передовсім обговорив при цій нагоді всі добрі й лихі прояви американського вилачування правління на згори скресленний довший час і виборчі ординації, забезпечуючі чи полекшуючі утворення більшости в парляментах. Референт схиляється радше до цего другого методу і висловлюється за англійськими одномандатовими округами, в яких послом стає кандидат, що відразу одержав релятивно найбільше голосів. Це виховує публичну опінію, бо примушує виборців ще перед вибором думати категоріями парляментарної більшости. Ця практична цінність політики важніша — на думку референта — від загальних ідеольоґій і вузького інтересу всяких еґоїзмів. Виборчий закон забезпечуючий тільки аритметичну справедливість є шкідливий. Чужонаціональні групи в державі могли би і при такій практичній виборчій системі протиставитися опінії пануючої більшости (Ірляндці в Англії). Референт торкнувся забезпечення виливів позитивної опозиції в парляментах і докладно висував способи забезпечення незалежности парляментів від приватних господарських еґоїзмів та задержання примату для політичних справ у парляменті. Не треба хіба додавати, що референт всеціло поставив себе на платформі парляментаризму як єдиної найвідповіднішої форми політичного виховання мас і управи державою.

Дуже жива дискусія над цим рефератом розвіяла богато недомагань у функціонуванні сучасного парляментаризму

* Отсі цікаві резолюції, зложено тоді на підставі реферату швайцарця д-ра Устері. Їх вихідним пунктом є взята з північно-американської конституції (1776) французька **„Declaration des Droits de l' homme et du citoyen"** з 1789.

і додала чимало заввaжень в напрямку його оздоровлення і оборони на будуче. Сенсаційною була в цій дебаті промова представника італійського фашизму, який в засаді погоджувався на тези референта і старався доказати, що фашизм не руйнує парляментаризму. Очевидно більшости цей бесідник напевно не переконав. (Докінчення буде.)

Пос. Остап Луцький.

В імя національного зєдинення.

Австрійський держ. канцлер д-р Зайпель про злуку Австрії з Німеччиною.

Берлінська „Дайтше Альгемайне Цайтунг" принесла з Женеви статтю державного канцлера Австрії о. д-ра Зайпеля, в якій він присвятив немало місця й справі прилучення Австрії до її матірнього пня — до Німеччини. Кілька характеристичних місць з тої статті наведемо для відома наших читачів.

Песимісти щодо живучости Австрії як самостійної держави — пише він — є одночасно песимістами щодо Ліги Націй. Я не вірю, щоби в недалекому часі порозуміння між европейськими народами зробило такі поступи, аби можна було такі справи, як справу злуки Австрії з Німеччиною, розвязати „сіне іра ет студіо", себто без страху і пристрастей. Ніщо не стоялоб на перешкоді цій злуці, якби всі заінтересовані в цій справі перестали нею цікавитися. Тоді австрійці і німці не почувалиб того, що заборона злуки є нападом на їх природне право, на їх можливість до життя. До переведення злуки треба тільки, щоби ті, які її передбачили в мирових договорах, перестали уважати злуку загрозою для мира.

Питання тільки, чи песимісти, які не хочуть вірити, що час працює для них, а не проти них, і тому вже нині хочуть перевести злуку, матимуть вдоволення й тоді, як прийде до злуки. Оптимісти думають інакше. Вони не зневірюються в здійснення свого ідеалу, хочби це прийшло в пізнішім, ще не означенім часі.

„Щодо мене — кінчить д-р Зайпель — то я вірю так сильно в будучність великого німецького народу, що тимчасового відкладення справ, з якими звязана доля нашого народу, не можу вважати ні на мить за вречення з нашого права".

З наведених вище, хоч і як обережних слів мірodатного політика пробивається одно жагуче бажання: злуки з матірним пнем і сильна віра в її здійснення.

Всі українські діти до української школи! — Хто минає рідну школу і посилає дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

Єдинонеділимський бунт.

Боротьба в православній церкві. — Основна сила поодиноких таборів. — Умова з митрополитом і її недодержання. — „Делеґація" Комаревича й 12 „ультимативних" пунктів. — Хиткість митрополита й остання спроба українців.

Боротьба в православній церкві, a радше за православну церкву, за її престіж, за піднесення впливу на маси, за спільний знаменник з народом доходить до кульмінаційної точки. Можна сказати, що православна церква в Польщі находиться в переломовій фазі, маючи до вибору: або збереження дотеперішньої мертвоти з монополізацією російських впливів, або поворот на шлях оживлення через обеднання з масами вірних.

В межах сучасної Польщі живе до 3.500.000 православних, в чому українці становлять кругло 70 проц. (2.450.000) населення, білоруси — 28 проц. (980.000), росіяни — 1 і пів проц. (52.500) й інші 0.5 проц. (17.500). Зовсім природно, що православні українці повинні мати домінуюче становище в церкві. Іншими словами: православна церква повинна бути захистом українських моральних, культурних і всяких інших інтересів. Тимчасом завдяки російському засиллю з царських часів правосл. церква є чужою для української більшости — як під оглядом культурним, так і організаційним та під оглядом складу духовенства.

Нинішня православна церква консервуе російське засилля в повному обємі, а — не маючи опертя в масах — без опору піддягає й іншим чужинним впливам.

Зовсім природно, що українське громадянство не могло спокійно приглядатися, як останки російської бюрократії, поміщицтва та національні ренегати з Галичини намагаються запетрифікувати її російський характер. Український церковно-відродженський рух, обіймаючи все ширші громадські кола, мусів вхіцці просякнути і крізь цупко зачинені двері православної церкви. Єпархія тієї церкви найшлася між молотом і ковалом, між політичними інтересами російської групи і своїми симпатіями з одного боку, а змаганнями православної маси з другого. Хиткий митр. Діонізій в справі українських вимог постійно робить один крок вперед, а два кроки взад.

Остаточно митр. Діонізій, стоячи перед можливістю розламу в правосл. церкві і рахуючись з приспішеним наростанням українських сил, постановив частинно піти назустріч українським вимогам. На початку липня між українцями і митрополитом заключено умову в справі частинної українізації богослуження і участи українського представництва в митрополичій раді з огляду на те, що вона майже на всі 100 проц. була російською. В склад митрополичої ради мало бути покликаних 7-ох представників українського громадянства (майже виключно членів Українського Церковного Комітету) та трьох представників українського духовенства. Як ми вже подавали в статті „Церква і нарід" (ч. 197 з 4. п. м.) митрополит проволікав видання обіжника в справі українізації, а до митр. ради крім українців (7-ох) і білорусів (3-ох) покликав ще „для рівноваги" й трьох росіян, членів чорносотенного РНО (політичної партії), хоч росіяни вже й так мали більшість в раді. Але найцікавіше, що до ради не покликано трьох представників українського духовенства. Отже митрополит не виповнив взятих на себе зобовязань.

Однак навіть це потурання росіян не вдоволило останніх. На сесії митр. ради, що відбулася в днях 22.—24. серпня явився відомий рновець Комаревич з імпровізованою „делеґацією від Волині, Полісся й Галичини", хоч слушно, як зазначує д-р Річинський — він з таким самим правом міг би явитися з „делеґацією від Европи, Мексика і Рибної вулиці". Делеґація під проводом Комаревича вимагала, щоби в склад ради покликано її провідника, погрожуючи митрополитові скаргою до „вищої інстанції", себ-то польського міністерства освіти. І митрополит уступив, покликуючи Комаревича до ради, хоч той вже день передтим вніс свою скаргу до міністерства.

Крім того „делеґація" предложила митрополитові 16-сторінковий меморіял, який вимагає ще більшого закріплення російського характеру правосл. церкви. Меморіял перш усього різко нападає на поліського архіеп. Олексія, прихильника українізації церкви, закидуючи йому „неправославність", а опісля на проф. Огієнка і прот. Табінського, ректора кремянецької духовної семинарії, домагаючись в 12-ти точках:

1) припинити розмосковлення правосл. церкви і знести двократну постанову Синоду про дозвіл на українську відправу богослуження;

2) зняти благословення митр. Діонізія, уділене богослужбовим перекладам проф. Огієнка;

3) виключити духовні школи з під влади міністерства освіти й залишити їх під виключною кермою церковної влади;

4) негайно видалити проф. Огієнка й прот. Табінського;

5) оголосити міністерську перекладну комісію неканонічною та відкликати з неї свого представника;

6) провадити науку по всіх духовних школах виключно російською мовою;

7) завести в школах науку старо-славянської мови;

8) не робити ніяких змін у церковному житті;

9) „виборчу ординацію" до помістного собору сконструувати так, щоби на собор попали самі росіяни;

10) усі важніші рішення церковної єрархії, себ-то митрополита й епископів, піддати під контролю окремої комісії в складі „істінно-русских": оо. Рогальського, Давидовича, Тучемського й Боришкевича, пп. Комаревича, Первенцова, Панченка, Короля, Серебреннікова, Лелявського, Гана та єром. Пантелеймона (зі Львова), словом під контролю всієї президії РНО;

11) Церковний собор зложити виключно з церковних людей і

12) спровадити зза кордону еп. Веніямина і йому віддати провід богословського факультету.

Поминаючи ті точки, які звертаються проти міністерства освіти, всі інші мають на меті закріпити російський характер правосл. церкви на українських землях і зробити її базою єдинонеділимського руху.

Хиткість митр. Діонізія осмілила єдинонеділимців і просто довела їх до відкритого бунту проти церковної влади. Очевидно „компромісовий" митрополит має тепер до вибору між 70 проц. українців і 28 проц. білорусів (які в основних питаннях ідуть з українцями) з одного боку і 1 і пів проц. росіян. Українці змагають до зведення до спільного знаменника інтересів правосл. церкви з інтересами українського народу. Росіяни стараються закріпити свій первісний монополь у православній церкві. Між цими двома напрямками не може бути ніякого компромісу на довшу мету. Українські постуляти мусять бути здійснені, а єдинонеділимські посягання вкорочені.

Український Церковний Комітет розглядав поведінку церковної єрархії і становище збунтованих єдинонеділимців на свойому засіданні в Луцьку в дні 2. ве-

Памяти Гриця Галуна.

(З НАГОДИ 14-ТОЇ РІЧНИЦІ СМЕРТИ ЙОГО І ЙОМУ ПОДІБНИХ СОТЕНЬ НАШОГО СЕЛЯНСТВА).

Над головним входом до цісарської палати в Відні були виписані слова: „Justitia regnorum fundamentum". Ця напись пригадувала кожному, що там живе найвищий судия, в якого імени проголошувані присуди мали бути висловом безсторонної справедливости, — голосила вона правило, що в змірі справедливости немає ніяких уступок, ані компромісів і що всі горожани держави супроти закона є рівні. Забезпечена основними законами судейська независимість, виданий в дорозі інстанції вимір справедливости спричинювали, що всі горожани старої Австрії відносилися до судів з великим довірям. Також у нашого народу жадна влада не занимала такого авторитету, як влада судейська, а у всіх народів Австрії було вкорінене переконання, що судия є найліпшим мірилом суспільної етики.

Одначе прийшла світова війна. Вона розторощила безліч безцінних дібр і кинула свій меч на судейську вагу та спричинила перевагу брутальної сили над правом.

Воєнне перекручення концепцій і знищення великих основ закона спричинили, що військо забралося в тогу Теміди, якої носити не вміло і в котрої складках недармо ховалося, прикриваючи методи насильства до річей, котрі є суперечні понятю насильства. Кодифікатором права остався шнур убраного у військовий мундур дикого мадяра Чікоса, або кріс.

У памятниках людського роду та юстиції авдіторів з часів світової війни буде все пострахом і мірилом глибокого упадку моральности. Кожний нефортунний похід армії і невдачі нездарних австрійських генералів на полях боїв значили ті авдітори лісом шибениць, масою очайдушних душогубств, а цей занепад права у них відчув особливо болюче український народ, усунений наслідком історичного лихоліття з нормальної дороги, не маючи меча ні кріса до розпорядимости, а привичаєний шукати охорони свого життя і майна в тіни Теміди.

І западали вироки, видавані суддями-звірами в людськім тілі, як напр. добре відомі вироки, що їх видавав ославлений д-р Станислав Загурський, вироки суперечні з законом, які на віки будуть ганьбою культури. — Настало в тих страшних часах таке запоморочення умів і розсудку, пристрасти виросли до тої міри, що правда і справедливість сталися ганчірками, киненими до коша перестарілих і непотрібних річей — а з темних нор повиповзали на світло денне люди-гадюки, для котрих вибух війни доставчав дешевої матеріяльної наживи і легкої помсти на своїм противнику, помсти удрапованої корогвами австрійського патріотизму. І кожному з нас живо в памяти ті труси, перетримування людей по тюрмах цілими місяцями без переслухання, нагінка прослідування слідчого арешту, доноси нікчемних і безпатентних провокаторів, агентів, яких ремеслом була денунціяція. Можна було бачити, як воджено під багнетами інтелігентів, суддів, адвокатів, священиків, селян, яких всіляка міська голота опльовувала і обкидала камінням і то тих людей, яких діти і рідня саме клали голови в обороні Австрії. Можнаб навести цілу низку душогубств, довершених мадярськими динунами, як напр.: 46 селян замордовано в ясний день у Перемишлі, 5 селян повішено на приказ хорунжого мадяра, біля церкви в Соснині, причім вигнано всіх селян з хат, щоби дивились на ту операцію, повішення богослова Андрія Гардого й Івана Зелена, з котрих перший перед екзекуцією збожеволів і т. д. і т. д., це все правдива голгофта мучеництва українського народу. І від тоді настала хрестна дорога Українського Народу.

—

Хто був цей Гриць Галун, якого між тими численними жертвами війни зважаю гідним спомину задля його мученичої смерти. Бідний халупник з Дусовець, перемиського повіту, батько 7 малолітних дітей. Виданий на него і виконаний в імени австр. цісаря дня 10. вересня 1914 р. засуд смерти — це справжній поличник справедливости. Цей вирок видав ц. к. суд команди кріпости, як наглий суд у Перемишлі, якому проводив полк. Станіслав Кшижановскі. Гриць Галун був обвинувачений за те, що дня 1. вересня 1914 р. в Бушковичах у шинку Пеппера, прилюдно висловив радість, що російське військо мало заняти Львів і тим самим мав висловити бажання, щоби російське військо прийшло і до Перемишля. Цим мав він намагатися підбурювати до погорди й ненависти проти одноцільного державного звязку і тим самим допуститися злочину забурення публичного спокою (§ 65. з к. з.) Обвинувачений рішучо заперечив, щоби щось подібного сказав і покликав цілий ряд свідків, які були разом з ним критичного дня в шинку і могли посвідчити, що і як він говорив. Покликаний військовим прокуратором свідок жид Пеппер заявив, що свідком розмови не був, сказав тільки, що село Дусівці, відки походить обвинувачений, уважається москвофільським. Головний свідок і донощик Ян Врацьо, знаний в селі Бушковичах пияк, з типовим виглядом альхоголіка, сказав, що критичного дня в коршмі Пеппера велась розмова на тему воєнних подій, а коли обвинувачений запитав когось з присутніх, як далеко зайшли москалі і одержав відповідь про заняття ними Львова, то відізвався: „Мати Божа, допоможи, щоби"... Дальших слів Врацьо вже не чув. Суд відмовив внесенням оборони покликати свідків на зміст розмови, мотивуючи відмову тим, що Дусівці, як то зізнав свідок Пеппер, уважають загально москвофільським селом (село з найсвідоміших українських сіл в Перемиськім повіті) і тому покликані свідки не заслугують на віру, почім провідник суду замкнув розправу. Оборонець обвинуваченого адв. д-р Найдер у своїй обороні доказував, що словам обвинуваченого недостає предметової істоти чину, а так [illegible] слів обвинуваченого з индивідуального [illegible] чинки не може становити злочину [illegible]. Щож до того, як собі ті слова ній Врацьо

ресия і постановив не відкликувати своїх представників з організаційної комісії помістного (краєвого) собору. Є це ще одна спроба дійти до порозуміння з церковною єрархією і повести православну церкву на шлях відродження.

Організаційний і вічевий рух.

ТУРЧАНЩИНА.

Дня 5. серпня п. р. відбулося посольське справоздавче віче в Лосиниі. Це село щойно від кількох літ увійшло в круг українського національного руху, бо донедавна тонуло в темноті і стояло під цілковитим впливом кацапських батюшків. З початку ставилися місцеві селяни з деякою некітю до приїзду посла Великановича, однак коли він у довшім звіті представив їм працю українських послів і облуду обіцянок одиники, за якою дуже численно голосувало село, тоді вони з повним довіряи віднеслися до посла і виразно висказували жаль, що дали себе отуманити. Після промови посла виголосив гарний освітньо-кооперативний реферат п. Горечко, після чого селяни зголошували свої побажання до Клюбу. На закінчення вічевики подякували послові Великановичеві за приїзд і висказали своє повне довіря Українській Парламентарній Репрезентації і подяку за працю в соймі і в краю.

Дня 12. серпня ц. р. відбув посол Великанович справоздавче віче в Ботелці Вишній. Ця громада, хоч у далеких горах, голосувала при виборах якнайкраще, бо всего чотири голоси відпало на чужі листи, а зрештою ціле село голосувало за листою УНДО. На вічу явилося майже ціле село, а також громадяни сусідного села Яворова. Після звіту посла Великановича присутні зголошували свої домагання і скарги на всякі надужиття та на пакости місцевого жида Гольдрайха.

Дня 16. серпня ц. р. відбув посол Великанович справоздавче віче в селі Гвоздець. Ця громада належить від довших літ до найсвідоміших у повіті. Найбільше пекучою справою є там будова школи, до якої уряд нічим не хоче причинитися. Хоч день був робучий, зійшлося богато поважних селян, щоби вислухати звіту свойого посла і обговорити потреби і жалі села.

Дня 19. серпня ц. р. відбулося справоздавче віче в селі Завадці після Служби Божої на великім майдані, на якім зібралися селяни Завадки, Должка, Кривого і Росохача в числі около 1.000 душ. На вічу було також кількох священиків і богато інтелігенції з околиці. Після вичерпуючого звіту посла Великановича, всі присутні так як на попередніх вічах з ентузіязмом ухвалили повне довіря і признання для праці Українського Парляментарного Клюбу.

До чого воно йде?

Два факти — дві мірки.

Повідомляють нас зі Станиславівщини, що поодинокі староства розіслали наказ до громад, і так уже ріжними податками та надатками виснажених, щоби в днях між 16-тим і 23-тим ц. м. влаштували в себе „Тиждень Дитини" і збірку на ту ціль. Ця акція стоїть під протекторатом пп. Мосціцької і Пілсудської. Мабуть не вистарчає наших податків і данин, і українські громади по наказу староства повинні зложити на польські діти ще й окрему, буцімто добровільну складку. А коли Українське Товариство Прихильників Освіти у Львові звернулося до того самого воєвідства за дозволом на збірку для українських студентів, то воєвідство відмовило, мотивуючи свою відмову тим, що села воєвідства занадто виснажені і знищені цього року елементарними нещастями.

Звертаємо увагу наших громадських рад, що вони мають право цілковито відмовитися від улаштовування цього свята і таких збірок. Українське населення має свої приватні школи й захоронки, які потребують помочи і про які мусить памятати, бо для них не накаже збірки ні староство ні воєвідство.

Другий факт ще більше драстичний. Ось в деяких повітах тогож воєвідства, як довідуємося, виготовляються реєстри т. зв. неблагодійних урядовців, учителів і т. и. Ясна річ, що до тих реєстрів втягають головним чином українців, а з поляків і жидів хіба тих, які чимсь не подобалися теперішнім можновладцям. Реєстри ці переводяться на те, щоби втягнених на „чорну лісту" при першій ліпшій нагоді звільняти і таким робом позбавити куска хліба.

Не треба й казати, що там, де вістка про ці реєстри дійшла до ширшого відома, настало велике затривоження, тим більше, що, як кажуть, у реєстри ці попадають переважно люди, які сповняють свої обовязки якнайсолідніше і яким абсолютно нічого закинути не можна. А реєстри ці помагають складати подекуди люди, що здобувши всякими способами довіря органів влади, кидають своїм старшим і молодшим товаришам атестати благонадійности. Ось до чого доходить!

поясняває, то за те обвинувачений не може відповідати. Він може відповідати тільки за те, що дійсно сказав. Далі ствердив оборонець, що суд знасилував основні права оборони обвинуваченого, бо мотиви відмови, що свідки покликані обвинуваченим як москвофіли, не заслугують на віру, є безосновні, бо факт, що ті свідки мають бути москвофілами нічим не доказаний. Зі загальних визнань Пеннера, що ціле село русофільське, дальше з факту, що хтось є русофілом не слідує, щоби як свідок мав визнавати неправду, зрештою вірогідність свідка треба провірювати на підставі його визнань, способу визнань, враження, яке свідок робить і т. д., але не вільно судцям відмовляти а пріорі переслухання свідка задля — хочби навіть справедливого — упередження до нього. Наконець оборонець висловив жаль, що суд не допустив тих свідків і просив про звільнення обвинуваченого, досі чоловіка дуже порядного, батька 7-и дітей. Оборона не увінчалась успіхом, бо наглий суд засудив Гриця Галуна на кару смерти через повішення, спираючись на визнаннях свідка Браця і Пеннера і на тім, що обвинувачений признався до вини, хоч пай до кінця розправи вину заперечив. Задля браку ката замінив йому командант твердині славний „герой" і „оборонець" Перемишля ген. Кусманек кару смерти стрічча на розстріл. Вирок виконано ще того самого дня.

А тепер хай скаже кожний не-юрист, чи пай виданий на невинного Гриця Галуна вирок не є вислідом і подоптанням успіхів найпримітивніших основ справедливости. Чи то, що сказали свідки Яв Брацьо і Пеннер мало суддів переконати у вині обвинуваченого? А вже нечуваною плямою вироку є те, що він покликується на признання обвинуваченого до вини, якого цілком не було.

Знаю, що оборонець Гриця Галуна вніс іменем вдови на підставі закону з 16. XII. 1917 на поновлення карного поступовання. Який вислід мала та просьба, не знаю, може бути, якби Австрія не була розпалася, булаб його рідня дістала яке відшкодування. Це однак не моглоб повернути життя Грицькови Галунови, а батька бідним сиротам.

Такі то вироки видавали військові суди в імени того, котрий на своїй палаті велів виписати слова: „Справедливість є основою влади". Таке насильство і глум над справедливістю спричинили, що фундамент держави потрясся, Австрія з Мадярщиною скандально провалилась. Історична Немізія зробила своє, вона безпиину йде все далі і йде. Зрештою історія повторяється...

Я читав свого часу в польських часописах звіт з карної розправи Фанні Дітнер, котру суд за клевету засудив на 3 роки вязниці. Фанні Дітнер обвинувачено за те, що вона перед австрійською дефензивою денунціювала як зрадників людей, що були на високих становищах. Цим людям крім того, що сиділи по кілька день в арешті, нічого не сталося, бо тюрма, врештою, що я з практики знаю, не є знов такою страшною — але таких Браців і Пеннерів, через котрих невинні люди пішли на шибеницю, є дуже багато і ті є на волі.

Роман [illegible]

По широкому світі.

Бріян зрікся проводу у Новій Раді Ліги Націй; його заступатиме Поль Бонкур.

Спол. Держави визнали формально королівство Альбанії.

Підписаний італійсько-грецький гарантійний пакт.

Бувший американський державний секретар Юз вибраний членом міжнародного трибуналу в Газі.

Литовський премієр Вальдемарас заявляє в однім інтервю що Вильно не є ні польське ні литовське, а жидівське.

Ріжні вісти.

ТРОЦЬКОМУ ГРОЗЯТЬ СМЕРТЮ?

„Матін" повідомляє з Москви, що Троцький переслав Раковському, (який є на засланні в Астрахані) листа, в якому просить політ. приятелів помогти йому, бо політична поліція хоче вбити його. До вязниці не доставляли йому харчів, а червона гвардія стріляла до нього з укриття. Далі повідомляє „Матен", що в Москві розійшлася чутка про розстріляння Троцького. Большовицькі власти не заперечили тої чутки, а представили напад, як роботу одиниць, проти яких ведеться слідство.

ПОРОЗУМІННЯ В СПРАВІ НАДРЕНІЇ.

Конференція вел. держав, які підписали рейнський пакт при участи Японії, закінчилася 16. вересня. Французькі кола вдоволені з висліду нарад і зазначують, що евакуація Надренії може наступити після заключення договору, що обійматиме всі краї. Німецькі кола вказують, що порозуміння осягнено в рямцях ухвал німецького кабінету.

Після конференції видано комунікат про порозуміння на таких умовинах: 1) щодо навязання офіц. переговорів, що торкаються висуненого канц. Мілєром домагання передречинцевої евакуації Надренії, 2) в справі конечности повного й оконечного управильнення питання відшкодувань і покликання задля цього комісії фінанс. знавців заінтересованих держав, 3) в справі утворення констатаційно-примирюючої комісії. Склад, функціонування, ділянка ділання і тревання тої комісії будуть предметом між заінтересованими урядами.

НОВІ МІНІСТРИ В КАБІНЕТІ ПОАНКАРЕ.

Наслідником Бокановського на становищі міністра торговлі іменований сенатор Анрі Шерон (респ.), прихильник Поанкаре. Новоіменований міністр летунства бувш. держ. віцесекретар Льорент Еняк є членом радикальної ділниці, до якої належав і Бокановський.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Стара краса.

Прекрасна єси ти земле рогатинська. Прекрасна своєю околицею, народом і селами. Твої знані лани що-року хвилюють золотом колосистої пшениці, сріблом стрункого жита, бронзом довговусого ячменю. Твій народ маком цвите, чарівними вишнеками до сонця всміхається. Твої села чистими хатами в садах потопають, соловіям пристановище даючи.

Хто, побувавши в твоїх сторонах благословенних, не зітхне відїзджаючи, не подумає прощаючись: „Тут цілий вік прожив би, ще й дітям наказав би нікуди не перебиратись"!?...

Але чар твій, рогатинська земле, не тільки від твоєї краси. Традиція твоя, тисячелітня а рідна, промовляє до кожного такою сильною мовою, що навіть глухий почує її.

Ще по балках заховалися святі гаї, де ділася жертвенна кров на хвалу Дажбога, Стрибога чи Перуна. Ще по роздоріжах стоять старезні статуї рідних богів оклонені як і їх народ.

А декуди по святих гаях, на місці старих жертвенників, виростають церкви християнського Бога. Старі-старезні. Як ті дуби, що шумлять довкола них.

Біля одної такої церковці був я недавно. Далеко під горою в святім гаю. Старенька камінна церковця стоїть собі забута всіми, опущена своїми, а не доглядана ніким. Дзвіницю люди розібрали і камінь перенесли до нової церкви, а разом з камінним стовпом, на якім був скромний напис: 1275. Церковці ще не рухали, але є в Бозі надія, що вона сама розпадеться, бо дах затікає, а долі мур вижолоблюють. На старім різьбленім іконостасі цікаві образи „тихесенько Сатурн стирає", в чім йому помагає нічне і денне птаство, що загніздилось у церковці.

Питаю селян, може хто був тут зі Львова, може з нашої Капітули, консерваційна комісія...

— Ніхто тут — відповідають — не бував. Миб і самі поправили, але тепер ні грошей ні часу.

— Невжеж це можливе, — дивується професор краківського університету — щоб ніхто не цікавився такою красою? Такою старою красою?!...

— Можливе! — відповідаю. — В нас усе можливе!

Ввійшли ми в церковцю. Над нашими головами злопотіли крильми розбуджені лилики. Ізза престола фуркнув воробець.

Над царськими воротами видків (завдяки діравому даховій) образ Ісуса Христа. З лиця сплавали капді і скапували на камінну доліжку:

Роса, чи дощ?...

А може сльози?!...

Адже в нас ніхто не цікавиться такою красою...

Такою старою красою!

Галактіон Чіпка.

НОВИНКИ

— **Отсим подаємо до ласкавого відома** Всеч. Духовенству і Парохіяним письмо, яке ми одержали від гр.-кат. уряду парохіяльного в Опірці: „Дзвони, які нам прислала фірма „Достава" у Львові, вул. Домініканська ч. 11. чудові! Артистично викінчені, голос милий, донесний, а при тім найчистіша гармонійна згідність. Дзвонами, які одержала парохія Опорець, побила фірма „Достава" всі прочі фірми на цілій лінії. Люди зі сусідних і дальших сіл приходять оглядати ті дзвони і не можуть налюбуватись їх гармонійним зіставленням. На лінії Бескид-Опорець по Стрий не находив я таких дзвонів, що стверджують не лишень наші мужики, але й духовна і світська інтелігенція. — Тому в імени цілої парохії і громади складаю Вп. Дирекції „Достави" щиру подяку за труд і старання. Наша парохія дістала цінну окрасу Церкви, села і цілої Верховини. — З високим поважанням гр.-кат. Уряд Парохіяльний в Опірці, дня 13. вересня 1928 р. — о. Л. Юхнович". 572 1—1

— **Гість з Китаю.** У Львові зупинився в переїзді наш земляк, що пробув 8 літ у Китаю, де дійшов до становища лікаря. М. Костів-Гірняк мав час ознайомитися з обставинами китайського життя і оповідає про нього чимало цікавих подробиць. У середу він поділиться своїми враженнями перед львівською громадою. Заголовок, час і місце відчиту подамо завтра.

— **Львівські злодії хотіли обікрасти українську кооперативу.** До Жовкви приїхали автом ч. 8780 львівські злодії і закралися крізь вікно до кооп. „Сільський Господар". Коли вже розбивали касу, сполошив їх якийсь хлопець. Два злодії привязали хлопця до дверей і під загрозою револьверів казали йому мовчати, самі ж повтікали та відїхали автом до Мостів Великих. Звязаний хлопець заалярмував тепер сусідів, а ці повідомили про все поліцію. Рано поліція придержала на жовківській рогачці авто ч. 8780, яке привезло вломників. Власником авта є якийсь Заяонц із Францішканської вул. у Львові. Його арештували, а також шофера Когута і його помічника Шляйхера. При ревізії найшли в авті бравнінг. Поліція сподіється, що зловить ще й інших спільників нападу.

— **Додаток для жонатих емеритів.** Згідно з розпорядком міністра скарбу, в противенстві до дотеперішньої практики, емерити, які вступили у подружі звязки вже після переходу в стан спочинку, діставатимуть на будуче взимом додаток на жінку на рівні з тими, які заключили подружі звязки ще заки перейшли в стан спочинку.

— **Зимовий дарунок** для бідного населення підготовляє [illegible] кутлевих

копалень із Горішнього Шлеська: від ниві вугілля має подорожіти всього на 2 зол. 50 сот. від тони!

— Темна хроніка. Львівський мантій Тайхсман, що сидів кілька разів за видурювання грошей від ріжних фірм, а сидів завсіди за коротко, повторив свої штукарства в Станиславові з наївними купцями. — Неприємну несподіванку мав професійний злодій Ілля Штайль, який на площі Голуховських, підчас збіговища спричиненого вбивством, пробував очистити одного панка з портфели: цим панком був поліційний агент. Штайль дістав 5 міс. тяжкої вязниці. — В Ярославі арештували залізничого бандита Доменіка Федину, що в 26 р. життя дійшов уже до почесного життєпису; він займався грабіжю пасажирів, яких усипляв пастильками опію.

— Шибениця в Коломиї буде вибудована цими днями для Івана Ганчука з Жабя, що вирізав усю свою рідню: маму, сестру, шурина і його трох дітей. Мотивом злочину була боротьба за ґрунт.

— Померли: У Боцен помер бувш. директор унів. астрономічної башти проф. Гепперґер, що залишив чимало розвідок про мандрівки комет. — У Бидгощі помер польський депникар Людвик Масловський у 81 р. життя; він був одним із найвизначніших і найбільше освічених публіцистів і редагував довгі роки львівський „Пшеґльонд". — Повісився в 25 році життя син великого англ. промисловця та капіталіста Альфред Монда.

— Князь шофер. Третій син наслідника шведського престола, князь Верті малощо не згинув в автомобілевій катастрофі. Він кермував автом, де було його 5 товаришів. Авто налетіло на телеграфічний стовп і всі пасажири сильно розбились, а один убитий. Князь не мав права управляти автом. Його батько стоїть на тому, щоби син відповідав перед судом як кожний пересічний громадянин.

— Трагедії й катастрофи. Казимира Мишишин зі Львова кинулась на Підзамчу під поїзд. — У Миколаєві (Жидачів) піскова гора засипала підчас праці робітника Мих. Мельника. — У Креховичах згорів тартак „Долина". — В Югославії згоріло місто Каричі.

— Ріжні вістки. У Зальцбурґу розпочався 35-ий конгрес нім. працьовників з Австрії, Мадярщини, Німеччини, Франції та Чехословаччини. — Директор австро-нім. подорожнього бюра Гірш арештований у звязку зі справою Стіннеса. — До Ґібральтара причалив радянський корабель для вправ, що їде в Ростов. На беріг дозволили вийти лише командантові. — Цього року туристичний рух до Швеції сильно збільшився; до Штокгольму приїхало 20 прогулькових кораблів. „Мальмо" ворота Швеції відвідало 104.745 туристів. — В Індіянополісі арештували Дугласа Джефері учасника полярної експедиції Шеклтона за те, що видав чек без покриття. Він підготовлив нову експедицію до бігуна. — В одному шинку в Монтреалі вбили маркіза Ле Люджі, сина відомої неаполітанської родини; його вбили члени якоїсь тайної італ. організації.

— Малярський конкурс. Т-во „Еліда" розписало через посередництво „Т-ва Заохоти Мистецтв" у Варшаві конкурс на рисунок (образ) гарної жіночої головки. Нагороди три: 1-а 6000 зол., 2-а 4000 зол. і 3-а: 2000 зол. Умови конкурсу: образ має бути колірований, якоюнебудь технікою, довільної величини, бажане, щоби розміри голови були природні. Нагороджена робота стає власністю організаторів конкурсу, але без права репродукції. Образу не вільно підписувати, лише означити гаслом, яке треба виписати на замкненій коперті, де в середині автор подасть своє імя та адресу. Речинець висилки праці на конкурс до 1-го грудня 1928 р. на адресу: **Towarzystwo Zachęty Sztuk Pięknych, Warszawa pl Małachowskiego 3.** Склад конкурсового жюрі, до якого ввійдуть найвизначніші артисти з Варшави, Кракова, Львова, Познани та Вильна буде оголошений пізніше.

— У підземеллях Ватикану. Недавно вибралася до римських катакомбів група італійських паломників, які впали жертвою жахливої пригоди, тому, що пустилися в підземілля без досвідченого провідника. До провідників зголосився один з паломників. Після півгодинного побуту в підземеллі, коли паломники хотіли вернутись, показалося, що провідник перестав орієнтуватися. Почалося мандрування по коридорах і великих повних кісток та трупячого задуху. Свічки паломників вуживалися й гасли. Ситуацію ратували вечислені електричні лямпки, які згодом також ужилися. Прибиті жахом паломники погодилися вже з думкою страшної смерти. Вкінці один із них зауважив маленький відблиск ясного світла. Посуваючись у його напрямі добилися вкінці помучені та знеможені голодом до забутого коридору. По залізній драбині, яка була прикріплена до одної зі стін вилізли вони до отвору, заваленого великою каменюкою. Щойно завдяки останнім зусиллям найдужчих відвалили паломники камінь і добулися по одному на верх.

— За назву вулиці. У Мюнхені назвали за містом одну вулицю в честь письменника Оттона Ю. Бірнбавма. Церковна католицька влада запротестувала проти цього, тому, що вулиця була недалеко церкви, а Бірбавм був масоном. Міська рада 12 голосами проти 8 відкинула цей протест.

— Вже друкується і з кінцем листопада ц. р. вийде: Історія визвольних змагань галицьких українців з часу світової війни 1914—1918, з ілюстраціями, на підставі споминів і документів, написана Д-ром Костем Левицьким. Перша часть. Передплату в квоті 10 зол. належить пересилати до Центробанку у Львові, Ринок 10, I. пов.

— Думки про майбутність приймають якнайреальнішу форму, коли людина обезпечує своє життя. Хочете довідатись про користи такого обезпечення, зверніться до „Карпатії", Львів, Руська ч. 18, II. пов.

— Справлення друкарської помилки. У звіті з розправи проти Петра Сайкевича в ч. 208 „Діла" в третій шпальті, четверта стрічка з гори, зайшла помилка. Має бути: „Щодо нападу на почту в Дунаєві", а не, як помилково видруковано, „у Львові".

Театри.

Великий Міський Театр:
17-го г. 7·30 веч. „Доллі" оперетка.
20-го г. 7·30 веч. „Лекше перейти верблюдові", комедія Лянгера (50% знижки).

Кіна.

„Аполльо": „Легка добича".
„Лев": „Тайна гарної пані", з Ліль Даґовер".
„Оаза": „Зрада в Галичині".
„Палас": „Титанік".
„Фатаморґана": „Справа при зачинених дверах".

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЯНЩИНА. (*Посольське справоздавче віче в Чемеринцях і посвячення угольного каменя під Народний Дім у Білі*). Дня 2. вересня н. р. відбулося величаве справоздавче віче під голим небом в *Чемеринцях*. На віччу явилося коло 3000 селян з Чемеринець і довколичних сіл. Пос. Кузика і голову Повітового Комітету д-ра Свістеля привітала на границі села кінна бандерія, а при вїзді до села витав хлібом-сіллю голова місцевої читальні „Просвіти" Степан Чипіжак. Віче отворив коротков промовою д-р Свістель, по чім забрав голос пос. Кузик для звіту з діяльности Української Парляментарної Репрезентації. Коли посол представив зібраним всі кривди, які поносить український нарід на шкільним, церковним та аґрарнім полі, зібрана на віччу горстка місцевих поляків під командою „стшельців", на чолі якого прийшов на віче місцевий учитель поляк, старалася викликати своїм криком заміщання серед вічевиків. Однак тідна постава наших громадян перешкодила цій назабесстя інтругів та не допустила до розбиття віча. Найцікавіше те, що одного зі „стшельців", який походить з мішаної родини, мати українка в обуренні прилюдно ударила кілька разів по голові за те, що хотів робити авантуру. Перериваня інспектора поліції з Перемишлян мали на цілі довести до розвязання віча. Вічевики з ентузіязмом ухвалили довіря і одобрили тактику УНДО і Українського Посольського Клюбу та з одушевленням розійшлися домів по відспіванні національного гимну. — Того самого дня відбулося посвячення угольного каменя під будову Народнього Дому в *Білім*, при співучасти посла Кузика та голови філії „Просвіти" в Перемишлянах д-ра Свістеля. Посвячення доконав місцевий парох о. Ґуґлевич, в імени філії „Просвіти" промовляв д-р Свістель, а після нього пос. Кузик. Присутні з одушевленням вислухали промову і постановили ще того самого дня розіслати комітет в село за збіркою жертв на дальшу будову „Народнього Дому". При посвяченні співав місцевий хор молоді під управою Йосифа Поберейка. Треба піднести заслуги комітету, який в мішанім польсько-українськім селі, яким є Біле, не упадає на дусі, а працею біля Народнього Дому старається піднести національну свідомість і зорґанізувати своїх односельчан.

ОПОВІСТКИ.

Львівський Просвітянський Театр.
год. 3-та попол.
17.IX. Осінні маневри.
18.IX. Ґейша. 2 2

Вправи в „Соколі-Батьку" починаються в дні 17. ц. м. Члени вправляють: чета І.: в понеділок, четвер 7–8, чета II. в ті самі дні 8—9. Членкині: чета І. второк і пятниця 7—8., чета II. в ті самі години в середу і суботу. Ремісничамолодь: в середу і суботу 8—9 жіночаремісничамолодь в неділі 6–7. Учасники: у второк і суботу 6—7., учасниці у второк і четвер 5—6. Мужеський доріст: у второк і суботу 4—5, жіночий доріст: у второк і четвер 4—5. Учит. кружок і вишкіл провідників: у второк і пятницю 8—9. Вправи нарибку (до літ 7. спільні) в понеділок і середу 3–4. Всі години розуміються пополудневі. — Гаразд! — Начальник С-Б.

Повітовий Союз Кооператив в Бібрці
устроює в неділю дня 30 вересня 1928 р.
в ХОДОРОВІ
Повітове Кооперативне Свято
получене з посвяченням власн. дому.

Програма:

Передполуднем:
9·30 Соборна Служба Божа.
11·— Похід на площу Нар. Дому.
12·— Посвячення Магазину.
12·30 Святочна Академія.

Пополудні:
„Народний Фестин" і виставa сільсько-господарських знарядів, і т. и.

За Надзірну Раду Повітового Союза
о. Михайло Ьобовник д-р Корнило Троян
Олекса Мацків.

За дирекцію:
Михайло Шахнович Роман Кулинич
568 *Роман Дутківич.* 1—1

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.